

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження Оксюти Олександра Григоровича «Адміністративно-правове регулювання організації адміністративного судочинства в Україні», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Захист прав людини і громадянина – це глобальне завдання сучасної правової, демократичної держави, яке вирішується і в планетарному, і національних масштабах. Кожна держава, виходячи з принципів і норм Загальної декларації прав людини, створює механізм захисту прав людини і громадянина, встановлює нормативні вимоги до її здійснення. У Конституції України закріплено не тільки примат прав людини і громадянина, а й те, що їх захист гарантується, а така гарантія покладається переважно на державу та її органи. З цією метою в нашій державі створено судову систему, в діяльності якої значне місце відведено адміністративному суду. Необхідно наголосити на тому, що упродовж останніх років, у ході здійснення судової реформи в Україні, питання функціонування досить важливої ланки судової системи – адміністративних судів, набуло розгорнутої наукової дискусії. Вагомість цієї проблематики викликана необхідністю побудови такої системи судочинства, яка б забезпечувала справедливе вирішення публічно-правових спорів між, по суті, нерівноправними учасниками, – особою і суб'єктом владних повноважень. Вказана наукова дискусія є доволі корисною для поглиблення теоретико-правових досліджень, що є досить позитивним моментом, однак в сучасних умовах розвитку суспільства залишається багато не розв'язаних практичних питань правозастосування та вирішення публічно-правових спорів, організації адміністративного судочинства в Україні, що зумовлює потребу в детальному дослідженні проблем адміністративно-правового регулювання організації адміністративного судочинства в Україні. За таких умов, актуальність

дисертаційного дослідження Оксюті Олександра Григоровича не може викликати жодних сумнівів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до: Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, затвердженої Указом Президента України від 10.05.2006 № 361/2006; Стратегії розвитку судової влади України на 2015-2020 роки, затвердженої Радою суддів України від 11.12.2014 р. № 71; Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20.05.2015 № 276/2015; Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016 – 2020 роки, ухвалених Національною академією правових наук України (рішення від 03 березня 2016 року).

Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб на підставі аналізу норм чинного законодавства України, опрацювання наукових розробок вчених, практики діяльності адміністративних судів, визначити сутність та особливості адміністративно-правового регулювання організації адміністративного судочинства в Україні та на основі дослідження зарубіжного досвіду надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення правових засад організації адміністративного судочинства в українській державі.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Теоретичною основою дисертації є наукові праці фахівців із галузі адміністративного права, а також інших галузевих дисциплін, зокрема філософії, соціології, загальної теорії держави і права, тощо. Нормативною

основою дисертаційного дослідження стали норми Конституції України, міжнародні нормативно-правові акти, Кодекс адміністративного судочинства України, та інші закони та підзаконні нормативно-правові акти, які прямо чи опосередковано визначають адміністративно-правові засади організації адміністративного судочинства в Україні. Інформаційну та емпіричну базу роботи становить узагальнення практики діяльності адміністративних судів України, політико-правова публіцистика, довідкові видання, аналітичні матеріали, власний досвід роботи.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату, який включає як загальнонаукові, так і конкретні наукові методи пізнання, зокрема: логіко-семантичний, порівняльно-правовий, метод документального аналізу, спеціально-юридичний, статистичний, структурно-логічний та інші методи пізнання процесів і явищ. Загалом, методи дослідження є цілком сучасними й обґрунтованими, що стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового регулювання організації адміністративного судочинства в Україні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є однією із перших спроб комплексно, на основі використання новітніх методів наукового пізнання, а також з урахуванням досягнень сучасних фахівців із галузі адміністративного права, визначити сутність на особливості адміністративно-правового регулювання організації судочинства в Україні, а також на основі аналізу норм вітчизняного та зарубіжного законодавства, опрацювати шляхи вдосконалення

адміністративно-правових засад здійснення адміністративного судочинства в нашій країні.

На особливу увагу заслуговують наступні положення, висновки, рекомендації та пропозиції, що викладені в цій дисертації, які найбільш наочно демонструють її наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, зокрема:

- встановлено, що організація адміністративного судочинства – це упорядкована нормами законодавства України діяльність уповноважених суб'єктів, яка направлена на забезпечення належного рівня функціонування адміністративних судів в сфері розгляду та вирішення адміністративних справ, виникаючих на підставі публічно-правових спорів, а також технічного та кадрового забезпечення цих інстанцій (с.85);

- констатовано, що міжнародні нормативно-правові акти у системі адміністративно-правового регулювання адміністративного судочинства відіграють важливу роль адже в своїх положеннях на наднаціональному рівні закріплюють: по-перше, основоположні права, свободи людини та громадянина, як гарантії їх непорушності в процесі адміністративно-правового регулювання адміністративного судочинства; по-друге, принципи діяльності суддів і судів, стандарти формування судової гілки влади, які забезпечують її самостійність, недоторканість; по-третє, рекомендації щодо вирішення організаційних питань з приводу забезпечення інформатизації судових установ, впровадження інформаційних технологій в роботу останніх, підвищення оперативності та дієвості установ адміністративного судочинства (с.88);

- виділено три групи суб'єктів адміністративного судочинства: 1) до першої, окремої групи, віднесено адміністративні суди; 2) основні суб'єкти, якими є безпосередні учасники адміністративного процесу, та правовий статус яких дає можливість прямо впливати на перебіг вирішення спору в адміністративному суді» 3) допоміжні суб'єкти, правовий статус яких не дає їм можливість суттєво впливати на перебіг вирішення справи (с.137);

- констатовано, що в цілому нормами адміністративного права досить змістовно, повно та всебічно врегульовано обов'язкові стадії адміністративного судочинства як об'єкту адміністративно-правового регулювання. Однак, відзначено консерватизм українського законодавства в регулюванні окремих стадій адміністративного судочинства. Так, необхідним є врахування світового досвіду про мінімізацію персоніфікації відповідача. Адже в деяких провідних країнах світу позивач не конкретизує відповідача, що дає можливість притягувати до відповідальності державу у цілому (с.139);

- проаналізовано зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання адміністративного судочинства на прикладі Сполучених Штатів Америки, Великобританії, Франції, Німеччини, Угорщини, Польщі, Білорусі, Російської Федерації, Казахстану, Киргизії, Молдови, Грузії, Вірменії. Визначено, що національна система правового регулювання та організації адміністративного судочинства має переваги перед більшістю іноземних моделей, що обумовлюється: по-перше, наявністю сформованої структури органів адміністративного судочинства; по-друге, наявністю виробленого організаційно-правового базису функціонування останніх; по-третє, чітким визначення компетенції органів адміністративного судочинства в структурі інших інстанцій судової гілки влади (с.172);

- обґрунтовано, що на сьогодні вирішення потребує проблема фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності адміністративних судів, оскільки від його якості та повноти напряму залежить: по-перше, рівень незалежності судів при здійсненні ними адміністративного судочинства; по-друге, швидкість та результативність адміністративного судочинства; по-третє, задоволеність суддів фінансовим та соціальним забезпеченням їх та їхніх сімей, що апріорі є запорукою попередження виникнення такого негативного соціального явища як корупція (с.174).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертації положення можуть бути використані у: правотворчості

— при внесенні змін та доповнень до законодавчих актів, нормами яких здійснюється адміністративно-правове регулювання організації адміністративного судочинства в Україні; практичній діяльності - для удосконалення практичної діяльності адміністративних судів; правозастосовній діяльності — для створення необхідних умов щодо покращення можливостей практичної реалізації процесуальних прав учасників адміністративного судочинства; освітньому процесі — під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право» та «Адміністративний процес»; науково-дослідній сфері — як основа для подальших теоретико-правових досліджень присвячених проблемам адміністративного судочинства.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямками подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. Так, заслуговує на увагу те, що здобувачем було встановлено, що принципи адміністративно-правового регулювання адміністративного судочинства — основоположні орієнтири, вихідні ідеї, найвищі та найбільш значущі нормативні правила відповідно до яких відбувається вплив адміністративно-правових норм, засобів та методів на суспільні відносини в галузі організації адміністративного судочинства в Україні (стор.86). Однак, на нашу думку, окрім визначення даного терміну, дисертанту слід було окреслити найбільш специфічні властивості принципів регулювання організації адміністративного судочинства.

2. Визначаючи шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання адміністративного судочинства, здобувачу слід було звернути увагу на те, що в діючому КАСУ (стаття 2) наявним є досить однобоке висвітлення завдань адміністративного судочинства. На нашу думку, в умовах

сьогодення їх перелік також має бути переглянуто.

3. З позитивного боку слід відмітити, що автор надає власне визначення поняття «адміністративно-правове регулювання адміністративного судочинства», під яким пропонує розуміти об'єктивно існуючий, заснований на відповідних принципах юридичної реальності вплив адміністративно-правових норм, методів та засобів на суспільні відносини в сфері організації адміністративного судочинства в Україні (стор.86). Однак, ми вважаємо, що таке тлумачення є занадто простим та загальноприйнятим. А тому, окрім нього, здобувачу необхідно було вказати й особливості адміністративно-правове регулювання адміністративного судочинства. Це, як вбачається, дасть змогу більш детально охарактеризувати окреслений інститут.

4. Вважаємо, що здобувачу необхідно було більш змістовно підійти до розгляду проблеми розмежування понять «суб'єкт адміністративного судочинства» та «учасник адміністративного судочинства» (с.93). Адже запропонована ним аргументації видається досить розмитою, їй не вистачає конкретики.

5. Судячи зі списку використаних джерел, дисертант, під час підготовки дисертаційного дослідження, проаналізував велику кількість дисертаційних досліджень інших вчених, як у галузі адміністративного права, так і інших галузей права і це є дуже добре, адже автором використано сучасну наукову літературу. Однак здобувачу варто було більш критично ставитись до поглядів вчених та не боятись виловлювати власну точку зору, навіть коли аналізуються праці докторів наук.

Натомість висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат

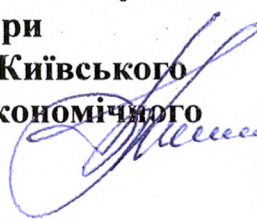
оформлено відповідно до вимог встановлених Міністерством освіти і науки України.

Загальний висновок.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове регулювання організації адміністративного судочинства в Україні» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Оксьюта Олександр Григорович – заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Директор торговельно-економічного коледжу
Київського національного
торговельно-економічного університету
доктор юридичних наук, старший науковий
співробітник, професор кафедри
загальноправових дисциплін Київського
національного торговельно-економічного
університету**

О. В. Олійник